

ESTILS

Entre la soledat
i la pèrdua, la llum

Autorretrato con radiador (Árdora), de Christian Bobin, és una meravellosa aproximació a la mort i la presència, a l'eloqüència de la llum i de les flors, al sentit d'escriure i a les preguntes dels nens. Un món de goig: "Ara tinc molt per veure: nou tulipes morint-se de riure en un ger-

ro transparent. Miro el seu esglai sota les ales del temps que passa. Tenen una manera radiant d'estar indefenses, i escric aquesta frase al seu dictat. Allò que constitueix un esdeveniment és el que està viu i el que està viu és el que no es protegeix de la seva pèrdua".

Haikus fets per nens: vols d'innocència

Plasmació d'una ingenuïtat no perduda, o recuperada, un haiku requereix també la mirada neta, sense pretensions

DÍDAC P. LAGARRIGA
BARCELONA

Si l'art i la literatura, més enllà de l'aspecte formal, són principalment una qüestió de mirada, l'edat no hauria de ser una condició imprescindible. Si, a més, entenem aquestes expressions com eines per endinsar-nos en el món, per exclamar el nostre astorament, sense marcar diferències entre els aspectes exterior i interior, obtindrem resultats enriquidors.

Amb aquestes premisses, Vicente Haya, un dels millors especialistes en haikus, s'ha endinsat en aquesta forma poètica recollint-la d'una manera peculiar al llibre antològic *La inocencia del haiku* (publicat per Vaso Roto), on recopila haikus de nens i nenes de menys de 12 anys.

La força de la innocència poètica

Per Haya, la reivindicació va més enllà de la provocació, i quan des de l'àmbit acadèmic japonès li recriminen que seria com si als museus europeus s'exposessin dibuixos fets per nens al costat del *Guernica* de Picasso o *El crit* de Munch, ell sap capgirar la resposta: "Només m'interessen el *Guernica* o *El crit* en la mesura que els seus autors han sigut capaços de fer perviure en els quadres una mica de la innocència que van tenir de nens. De la mateixa manera, quan un autor consagrat de haiku, com Santoka, escriu «I, si de cop / em tiro a terra, / el cel blau», el que veritablement em sembla bonic és que ha sigut capaç de retrotreure la seva sensibilitat fins a la infantesa... El

haiku és una tècnica, però molt senzilla; i, lògicament, és un art, però a l'abast de tot aquell que tingui sensibilitat. En realitat, el haiku és la plasmació d'una innocència no perduda, o recuperada".

En l'etapa infantil encara no hem separat el goig i l'astorament de l'interès radical per tot el que ens envolta, per tant és idònia per a la plasmació poètica: "El haiku no només són paraules. La mirada neta és essencial, el saber estar sense esperar res és essencial, la manca de judici en el gènere humà és essencial -afirma Haya-; es tracta que la nostra atenció sigui plena i eliminem els obstacles entre la nostra percepció i allò que hi ha allà fora i que s'anomena món. Els nens, naturalment, de mica en mica van emmalaltint de les nostres mateixes malalties, la del consumisme, la de l'egoisme, també la de l'estupidesa, però mentre fan aquest procés de pèrdua de la infància encara són capaços d'apreciacions extraordinàries, com podem comprovar en aquesta antologia", conclou el nipòleg sevillà.

El llibre no cita el nom dels autors i no es divideix per temàtiques, sinó per edats, dels 5 als 12. Al Japó l'elaboració de haikus s'inclou en l'educació bàsica i no té valor per ella mateixa, i en aquest sentit l'autor de la compilació ha volgut mantenir la manca de pretensions. No es tracta de triar els millors haikus escrits per nens, sinó d'entrar en un món en què la mirada i la receptivitat mantenen tocs d'autenticitat.

Fragments de vida

És irresistible no citar alguns dels haikus que apareixen a l'antologia. Alguns ens parlen d'aquest estupor que ens provoquen les coses més

Recursos
L'edat infantil és idònia per a la plasmació poètica

Quotidians
Alguns haikus ens parlen de l'estupor que provoquen les coses més ínfimes

CONSCIÈNCIA D'ARA
Cada dijous.
I la setmana que ve:

Espais naturals sagrats, doble conservació

ínfimes, i que durant la infància esdevenen senyals clars d'un món viu i divers, com per exemple quan un nen de sis anys descriu: "La flor del pèsol / es mou suaument / amb la brisa". O un altre de la mateixa edat: "El vent de tardor / com volent canviar de cop i volta / de direcció".

Recollit en la quotidianitat del capvespre, un nen de set anys com-

parteix l'instant, tan característic del haiku: "Mirant fixament / els rajos / sopo", que enllaça amb la descripció feta per un nen dos anys més gran, quan l'escola es buida: "Després de les classes / taules i cadires estan mirant / la posta de sol". L'espontaneïtat i la natura també són cabdals en aquest art breu, com quan llegim: "He fallat / en atrapar la pilota / perquè ha passat una libèl·lula". Les escasses paraules es converteixen en un retrat magnífic de les vacances d'estiu: "Al càmping / les tovalloles esteses / cap de la mateixa mida". Per què buscar l'es-

Ciència i religió, de la mà d'un físic i poeta

Dins del cicle *Arrels espirituals de la cultura d'avui*, organitzat per Cristianisme al Segle XXI dins d'Espai Obert, el físic i poeta David Jou ens parlarà sobre *Les arrels religioses de la ciència*. Serà aquest dissabte, 28 de febrer, a les 11 del matí a la sala d'actes del CIC, a la Via Augusta, 205, de Barcelona.

La cita de la setmana

"Els peixos de colors d'aquest oceà que és la consciència només es poden distingir quan el mar està tranquil, i no durant l'onatge i la tempesta de les experiències"
Pablo d'Ors

pectacularitat de la ficció, quan tot és espectacle? Per què erigir-nos en autors intel·lectuals, exhibir-nos i enfrontar-nos amb pugnes mentals quan podem deixar-nos anar, centrar la mirada i descriure allò que sentim? La serenor que ens proporciona el següent haiku recorre, sense dificultats, tots els nostres òrgans perquè està escrit de llum: "Mirant la lluna / amb les enormes sandàlies / del pare". Els nens, a més, tenen la capacitat de percebre el que no es veu, amb aquella naturalitat desconcertant: "Algú invisible / al meu costat / al gronxador". O "Al mirall

/ la tardor i un com jo / que no sóc jo". La presència dels altres, en especial dels éssers estimats, dels pares i avantpassats, és constant en els infants. Una consciència del vincle que, si la perdem, emmalaltim. L'olor, l'ombra, el tacte, la veu... Tot allò que ens embolcalla i acompanya en el nostre creixement i que, en aquest recull, trobem de manera tan delicada en versos com els següents: "Acabat el bany / l'olor de la mama / i el cant dels insectes". "Caça de cuques de llum / caminant al costat del pare, / olor de papa". "Que llarga / l'ombra de la mama / reco-

llint pomes". "Als pastissos d'arròs / han quedat una mica marcats / els dits de la mare". "Si m'hi apropo / la meva germana petita / fa olor de terra". Vicente Haya, encisat, evidentment, per aquests poemes, ens diu: "Se'ns ha donat l'oportunitat d'habitar, no ho oblidem, un món concebut per a la nostra fascinació. Tenim la possibilitat d'habitar el més perfecte dels mons". Sense perdre, esclar, les ànsies de jugar i confiar, com expressades en l'espontaneïtat d'un infant: "Vull jugar / pujant a l'esquena / d'una tortuga de mar". ■

L'ensenyament a través dels contes zen

Opinió

SÍLVIA PALAU PUJOLS
BUDISTA ZEN. CENTRE ZEN BARCELONA

El budisme zen és una tradició rica en contes, breus històries que formen part de la transmissió del coneixement de mestre a alumne.

Entre molts d'ells, hi ha un conte que explica que dos monjos budistes es van trobar una dona bonica a la vora d'un riu. Aquesta dona tenia dificultats per travessar el riu pel volum d'aigua que hi baixava, i un dels monjos se la va posar a l'esquena i la va portar fins a l'altra riba. L'altre monjo que l'acompanyava no va poder evitar l'enuig, ja que, segons les regles monàstiques, tenien prohibit tocar una dona. Després de caminar un llarg tram en silenciosa irritació, finalment li va retreure a l'altre monjo la seva actitud: "¿No saps que el que has fet està prohibit?", li va dir. I el seu company li va respondre: "És cert, però jo he deixat aquesta dona fa una estona a la vora del riu i tu en canvi encara la segueixes portant a sobre".

Alliberament
Observar i poder ampliar la nostra mirada ens dona llibertat i permet que les nostres reaccions estiguin també lliures de tot perjudici o condicionament

Aquest conte esdevé així un gran ensenyament: el de ser capços d'observar d'on sorgeixen les

nostres reaccions. Observar si allò que ens molesta de l'altre és perquè ressona en el nostre interior com un vell conegut. O si és perquè no encaixa dins del nostre codi ètic, dins del que considerem la *veritat* inqüestionable. Sovint també la reacció no és més que una inèrcia, repetida una vegada darrere l'altra de manera inconscient. Observar i poder ampliar la nostra mirada ens dona llibertat i permet que les nostres reaccions estiguin també lliures de tot perjudici o condicionament.

Una de les característiques que distingeixen l'ésser humà és la consciència, és a dir, la capacitat d'observar-se a ell mateix. La meditació permet portar a terme aquesta observació d'una manera tranquil·la i equànime. Posar llum a la foscor. Il·luminar així les pròpies actituds i reaccions. ■